

Objekty a třídy

Klasický program: samostatně definovány proměnné + samostatně definovány funkce.

Objektově orientovaný program: proměnné a funkce jsou definovány spolu v objektech.

Třída – definuje strukturu objektů.

Objekt – je instance třídy.

Třída je strukturovaný datový typ obsahující nejen proměnné, ale i funkce.

```
float a1=3,a2=5 ;

float obsahCtverce(float a) { return a*a; }

obsahCtverce(a1)    // obsah prvního čtverce

obsahCtverce(a2)    // obsah druhého čtverce
```

```
struct Ctverec { float a;

                  float obsah() { return a*a; }
};

Ctverec c1,c2;

c1.a=3; c2.a=5;

c1.obsah()    // obsah prvního čtverce

c2.obsah()    // obsah druhého čtverce
```

Speciální funkce třídy - konstruktor a destruktork

Vlastnosti funkce konstruktork:

- Má stejné jméno jako třída.
- Nevrací hodnotu a ani se před jeho jménem neuvádí klíčové slovo **void**.
- Je polymorfní funkce – můžeme mít více konstruktorků lišící se typem nebo počtem parametrů.
- Uvedení konstruktorku ve třídě není povinné.
- Konstruktor explicitně nevoláme, je volán automaticky při vzniku objektu.

Typické použití konstruktorku je inicializace členských proměnných objektu nebo alokace dynamických částí objektu.

```
struct Ctverec { float a;
```

```

        Ctverec() { } // 1. konstruktor

        Ctverec(float u) { a=u; } // 2. konstruktor

        float obsah() { return a*a; }

};

```

Má-li konstruktor parametry, skutečné parametry uvádíme při definování objektu.

```

Ctverec c1,c2(),c3(5); // c1,c2 - 1. konstruktor, c3 - 2. konstruktor

```

Konstruktor s jedním parametrem je tzv. konvertující konstruktor (pokud není před ním uvedeno klíčové slovo **explicit**). Deklaraci objektu můžeme zapsat pomocí operátoru přiřazení:

```

Ctverec c4=2; // 2. konstruktor

```

```

struct Ctverec { float a;

        Ctverec() { }

        explicit Ctverec(float u) { a=u; }

        float obsah() { return a*a; }

};

```

```

Ctverec c5=8; // chyba !! 2. konstruktor není konvertující konstruktor

```

Pro inicializaci proměnných v jejich deklaraci lze vedle přiřazení počáteční hodnoty operátorem přiřazení rovněž použít *inicializátor*. Výraz, kterým je proměnná inicializována, je uzavřen v závorkách za proměnnou.

```

int i(3); // int i=3;

```

Inicializátor lze použít v konstruktoru třídy pro přiřazení počáteční hodnoty proměnným třídy, kde za hlavičkou konstruktoru uvedeme znak **:** a za ním seznam inicializátorů (jednotlivé inicializátory jsou za sebou a vzájemně oddělené čárkami).

```

struct Obdelnik { float a,b;

        Obdelnik(float u,float v): a(u),b(v) { }

};

```

Členské proměnné, která je referencí, nelze přiřadit počáteční hodnotu jinak než inicializátorem.

```

struct Bod { float x,y; };

struct Usecka { Bod &b1,&b2;

        Usecka(Bod &u,Bod &v): b1(u),b2(v) { }

};

```

Vlastnosti funkce destruktoru:

- Jeho jméno začíná znakem **~** a za ním je jméno třídy.

- Nemá žádné parametry.
- Nevrací hodnotu a ani se před jeho jménem neuvádí klíčové slovo **void**.
- Uvedení destruktoru ve třídě není povinné.
- Destruktor explicitně nelze zavolat, je volán automaticky při zániku objektu.

Typické použití destrukturu je pro úklid v objektu (uvolnění dynamicky alokované paměti v objektu, uzavření souborů používaných v objektu apod.).

```
struct Pole { int n;
              float *p;

              Pole(int m) { p=new float [n=m]; }

              ~Pole() { delete p; }
};
```

Pro definici členské funkce platí:

- Může být uvnitř definice třídy – taková funkce má charakter **inline** funkce.
- Může být vně definice třídy, uvnitř třídy je jen její deklarace (prototyp). Definice uvedená vně třídy má před jménem funkce jméno třídy oddělené operátorem rozlišení **::**.

```
struct Pole { int n;
              float *p;

              Pole(int m) { p=new float [n=m]; }

              void tridit();

              ~Pole() { delete p; }
};
```

```
void Pole::tridit() { ... }
```

Můžeme mít definici všech členských funkcí vně třídy. U těch, které mají mít charakter **inline** funkcí, uvedeme u jejich definice klíčové slovo **inline**.

```
struct Pole { int n;
              float *p;

              Pole(int);

              void tridit();

              ~Pole();
};

inline Pole::Pole(int m) { p=new float [n=m]; }

void Pole::tridit() { ... }

inline Pole::~~Pole() { delete p; }
```

Zapouzdření

Je základní rys objektově orientovaného programování. Má dva aspekty:

- Proměnné a funkce, které s nimi pracují, jsou spojeny v jeden celek – třídu.
- Členská proměnná třídy je chráněna proti tomu, aby její hodnotu nemohly změnit (a případně i používat) jiné funkce, než jsou funkce třídy, ve které je proměnná definována. Rovněž i členská funkce třídy může být chráněna proti tomu, aby je nemohla volat jiná funkce než členská funkce stejné třídy.

Omezení přístupu k členům třídy:

private	soukromý	přístupný jen pro funkce dané třídy
protected	chráněný	přístupný i pro funkce dědicích tříd
public	veřejný	veřejně přístupný

Implicitní omezení přístupu k členům třídy:

struct	public
class	private

Konstruktory a destruktory musí být veřejné funkce (chceme-li vytvořit nějaký objekt třídy) .

```
class Ctverec { float a;

    public: Ctverec(float u) : a(u) { }

           float obsah() { return a*a; }

};

Ctverec c(4);

c.a=3;           // chyba !!

cout << c.a;     // chyba !!

cout << c.obsah(); // lze
```

```
class Ctverec { float a;

    public: Ctverec(float u) : a(u) { }

           float strana() { return a; }

           float obsah()  { return a*a; }

};

Ctverec c(4);
```

```
cout << c.strana();  
cout << c.obsah();
```

```
class Ctverec { float a;  
    public: Ctverec(float u): a(u) { }  
        void zmenit(float u) { a=u; }  
        float strana() { return a; }  
        float obsah() { return a*a; }  
};  
  
Ctverec c(4);  
  
c.zmenit(3);  
  
cout << c.strana();  
cout << c.obsah();
```

Kopírující konstruktor

Vytváří nový objekt jako kopii již existujícího objektu. Je implicitně definován v každé třídě.

Zápis deklarace objektu s použitím kopírujícího konstruktoru:

třída objekt₂(objekt₁);

třída objekt₂=objekt₁;

```
class Bod { float x,y;  
    public: Bod(float xx,float yy) { x=xx,y=yy; }  
};  
  
Bod b1(1,2);  
  
Bod b2(b1);  
  
Bod b3=b1;
```

Kopírující konstruktor dělá mělké kopírování. Ve většině případů je to postačující. Někdy je ale zapotřebí hluboké kopírování. Jsou to například případy, kdy jsou v objektu dynamicky vytvářené datové struktury.

```
struct Jmeno { char *r;  
    Jmeno(const char *s) { r = new char [21]; strcpy(r,s); }  
    void zmenit(const char *s) { strcpy(r,s); }
```

```
    ~Jmeno() { delete [] r; }  
};
```

```
Jmeno e("Eva");
```

```
Jmeno j=e;
```

```
j.zmenit("Jana");
```

```
cout << e.r;    // Jana
```

```
cout << j.r;    // Jana
```

```
struct Jmeno { char *r;
```

```
    Jmeno(const char *s) { r = new char [21]; strcpy(r,s); }
```

```
    Jmeno(const Jmeno &j) { r = new char [21]; strcpy(r,j.r); }
```

```
    void zmenit(const char *s) { strcpy(r,s); }
```

```
    ~Jmeno() { delete [] r; }
```

```
};
```

```
cout << e.r;    // Eva
```

```
cout << j.r;    // Jana
```